

2022'nin ilk yarısında Azerbaycan ekonomisi

Ekonomik faaliyetler, toparlanma kaynaklı genişlemenin etkisiyle yüksek kalmaya devam etti:

- Petrol-gaz dışı sektördeki %10,3'lük büyüme ve petrol-gaz sektörü üretimindeki %0,2'lik artışla birlikte genel ekonomi %6,2 büyüdü. Haziran ayında ham petrol üretimi hem yıllık hem de aylık bazda sırasıyla %11,6 ve %9,8 azaldı. Doğal gaz üretimi ise Haziran 2021'e göre %12,1 arttı. Doğalgazın aydan aya değişimi negatif %4,7 olmasına rağmen, ilk altı aylık kümülatif seviye bir önceki yılın aynı dönemine göre %17,5 arttı. Petrol ürünleri üretim ise %15,4 geriledi.
- Petrol dışı GSYİH'ye gelince, esas olarak petrol dışı üretim, ulaşım ve iç turizm tarafından belirlenmektedir.
- Petrol dışı üretim, ekonomideki en hızlı büyüyen sektörlerden biridir (%15,4) ve bu sektör ağırlıklı olarak inşaat malzemeleri, gıda ürünleri ve kimyasallar alanlarına üretim yapmaktadır. Bu dönemde inşaat sektörü bir önceki yılın aynı dönemine göre %7,7 büyümüştür. Kurtarılan bölgelerdeki yeniden yapılanma çalışmalarının inşaat sektöründeki canlanmayı desteklemesi beklenmektedir. Taşımacılık sektörü hem seyahat hem de kargo kaynaklı %27,0 büyümüştür. Komşu ülkelerle ilişkilerde son dönemde yaşanan gelişmeler, ulaştırma sektöründe daha fazla gelişmeyi vaat etmektedir.

Hızlanma ivmesi yavaşlamaya başlarken enflasyon yükselmeye devam etti:

- Haziran ayında fiyat seviyesi mevsimsel etkilere bağlı olarak bir önceki aya göre %0,1 oranında azalmış ve yıllık enflasyon %14,2'ye yükselmiştir.
- Tüketici sepetinde yer alan ürün ve hizmetlerin (454 adet 502 üzerinden) %90,4'ünün fiyatları yıllık bazda artarken, %2,6'sı düşerken, kalan %7,0'si ise değişmemiştir. Kalemlerin %76,0'ındaki (384) fiyat değişimi yıllık %14,2'lik ana enflasyonun altındadır.
- Tüketici sepetine ayrıştırıldığında ise gıda fiyatları %20,6, gıda dışı fiyatlar %7,4, hizmetler ise %10,9 artmıştır. Gıda, gıda dışı ürünler ve hizmetlerin yıllık manşet enflasyona katkısı sırasıyla 9,0, 1,7 ve 3,5 puan (toplam %14,2) olmuştur.
- Uluslararası gıda ve emtia piyasalarındaki yüksek fiyatlar, 2022'nin ilk yarısında enflasyonist bir etki yapmıştır.

Ticaret fazlası, 2015'ten bu yana en yüksek seviyeye ulaşmıştır:

- 2022'nin ilk yarısında toplam ihracat 2,1 kat, ithalat ise %17,9 artmıştır. Toplamda, ticaret fazlası 3,5 kat artarak 12122 milyon \$'a ulaşmıştır.
- Ham petrol fiyatlarındaki toparlanma ve artan doğal gaz ihracatı sayesinde toplam ihracat büyümesi hızlanmıştır. Ham petrol ihracat hacmindeki (ton) %4,7'lik düşüşe rağmen, artan fiyatlar petrol ihracat gelirlerinde %63,0'lık bir artış sağlamıştır. Doğal gaz ihracatı ise nominal olarak 4,7 kat artmıştır.

- İthalattaki artışa en çok ulaşım araçları ile yedek parça, yakıt ve kimyasallar katkıda bulunmuştur:
 - Otomobil ithalatı değer bazında %15,9 artarken, reel olarak %11,3 gerilemiştir.
 - Kimyasal ithalatı (plastik ve kauçuk dahil) yıllık bazda %20,6 artarak toplam ithalat büyümesinin yaklaşık beşte birini oluşturmuştur.
 - Gıda ürünleri ithalatı, tahıllar (%40,2), süt ürünleri (%27,2) ve hayvansal/bitkisel katı/yağ (%17,9↑) kaynaklı olarak %16,2 artmıştır. İthalatın daha yüksek değeri, temel olarak uluslararası gıda fiyatlarından kaynaklanmaktadır.
 - Akaryakıt ithalatı (benzin dahil) 3,2 kat artarak toplam ithalat büyümesine 5,7 puan katkıda bulunmuştur.
- 2022'nin ilk yarısında, petrol dışı ihracat yıllık bazda %25,4 artarak 1458 milyon \$'a ulaşmış ve toplam ithalatın %22,9'unu oluşturmuştur.
- CBAR rezervleri 2021 sonuna göre %4,2 artarak 7371.9 milyon USD'ye ulaşmıştır.
- Stratejik döviz rezervleri 2021 yıl sonuna göre %1,1 artarak 52,7 milyar ABD doları olmuştur.

Kredi büyümesi istikrarlı bir hızla devam etmiştir; sigorta primi büyümesi, karma hayat sigortası tarafından belirlenmiştir:

- 2022'nin ilk yarısında, bankacılık sektörünün toplam aktifleri bir önceki yıla göre %9,0 artarak 41,9 milyar ₺ olmuştur. Finans kuruluşlarındaki mevduat (2,2 kat↑) ve krediler (%10,0↑) artışın ana itici güçleri olmuştur. Bu sürede Merkez Bankası'ndaki hesaplar (%38,2↓) ve nakit (%7,4↓) daralmıştır. Merkez Bankası bonoları 2021 yılsonuna göre 3,8 kat artarken, Hazine bonoları %11,6 artmıştır.
- İşletme kredisi portföyü, portföyün en hızlı büyüyen segmenti olan bireysel girişimcilere verilen kredilerdeki %20,2'lik artış da dahil olmak üzere %7,6 artmıştır. Bu arada ihtiyaç kredisi büyümesi %14,9'a ulaşmıştır. Konut kredisi portföyü 2022'nin ilk yarısında %10,3 genişlemiştir.
- Toplam TGA oranı 2021 yılsonuna göre 0,7 puan daha düşük olan %3,5 seviyesinde gerçekleşmiştir. Zarar karşılıkları 126,4 milyon ₺'a yükselmiştir.
- Mevduat tabanı, 2022'nin ilk yarısında %11,7'lik bir artış yaşadı ve 32.4 milyar ₺ olmuştur. Vadesiz mevduat %14,3 oranında artış kaydetti ve vadeli mevduat %6,2 artarak 9,9 milyar ₺ olmuştur. Artış ağırlıklı olarak vadesiz mevduatlardan (%14,3↑), vadeli mevduatlardan ise %6,2 oranında artmıştır. Toplam mevduattaki %8,7 oranındaki artışın ana belirleyicisi, finansal olmayan kuruluşların mevduatı olmuştur. Hane halkı mevduatı %14,7 artmıştır
- Toplam mevduat portföyünün dolarizasyon oranı 2021 yılsonuna göre 0,7 puan artarak %50,1 olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılsonuna göre vadeli mevduat dolarizasyon oranı 2,9 puan düşerken, vadesiz mevduat dolarizasyon oranı 2,5 puan

artmıştır. 2022'nin ilk yarısında CBAR tarafından satılan döviz, yıllık %1.0 düşüşle 2739,5 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir.

- Bankacılık sektörünün özkaynak kârlılığı %15,6 (2021 Haz: %15,1) olup, toplam net kârın Haziran 2022 özkaynaklarına oranı olarak hesaplanmıştır. Daha yüksek kârlılık hem faiz hem de faiz dışı gelirden kaynaklanırken, kredi zarar karşılıkları ve faiz dışı giderler kârlılık artışını dengelemiştir. Faiz geliri yıllık bazda %24,7 artarken, faiz dışı gelir yıllık bazda %27,5 artmıştır.
- 2022'nin ilk yarısında toplam sigorta primleri yıllık bazda %8,7 artmıştır.
- Brüt primler 491.6 milyon ₺ olmuştur. Hayat sigortası primleri, toplam primler içindeki bağış payının %39,0'u dahil olmak üzere pazarın yarısını oluşturmuştur. Karma hayat sigortası, hayat sigortasındaki artışı %36,2 oranında arttırmıştır.
- Hayat dışı sigortalar, zorunlu segmentteki %25,1'lik düşüş nedeniyle %5,0 daralmıştır.
- Araç sigortası pazarında gönüllü segment %4,1 büyürken, zorunlu segment primleri %3,6 artmıştır.
- Gönüllü sağlık sigortası primleri %10,4 artmıştır.

Merkez Bankası, Temmuz PPK toplantısında yeniden finansman oranını %7,75'te tutma kararı almıştır:

- Faiz koridorunun alt sınırı %6,25'te sabit kalırken, üst sınır %9,25'te kalmıştır.
- CBAR, ithalatın enflasyon üzerinde yarattığı yukarı yönlü baskının yavaşlamaya başladığını, artan toplam talebin ise enflasyonu çekmeye devam edebileceğini belirtmiştir.
- Merkez Bankası baz senaryosuna göre, orta vadede yıllık enflasyon hedef aralığına (%4±2) yaklaşacaktır.
- CBAR, emtia fiyatlarındaki artışın, yüksek tedarik zinciri maliyetlerinin, artan jeopolitik gerilimlerin ve pandemi kaynaklı daha fazla karantinanın kısa vadede ana riskler olduğunu belirtmiştir.
- Merkez Bankası'na göre küresel ve yerel ekonomik koşullar ve enflasyonla mücadele politikasının sonuçları bir sonraki faiz kararını etkileyecektir.

Uyarı Notu: Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.